

A borverseny elsődleges célja, hogy az MTA éttermében és rendezvényein olyan borok kerüljenek a résztvevők poharaiba, amelyek méltón reprezentálják a magyar bor kiváló minőségét.

Ezért alapvetően két árkategóriában lehetett nevezni a versenyre. A közép- vagy ún. „rendezvények bora” kategóriában olyan borokkal lehetett nevezni, amelyek nettó ára 2500 Ft alatt van. A felső kategóriában már nem volt megkötve a beszerzési ár, a nemzetközi szinten is kimagasló minőségű borok ebben a kategóriában versenyeztek.

A felső kategóriában „Az MTA Bora 2023” cím nyertese a Péter Pincészet Tokaji Furmint Thurzó dűlő 2021 fehérborra, a Koch Borászat Villányi Franc 2017 nevű vörösborra, a Mad Wine Mad Aszú 2013 nevű desszertborra, valamint a Kreinbacher Birtok Kreinbacher Brut Classic 2018 Magnum nevű pezsgője.

A középkategóriában „Az MTA Bora 2023” cím nyertese a Bujdosó Szőlőbirtok Cirkáló 2022 nevű fehérborra, Lovovits Tamás Pincészetének A Csudabogár 1. 2020 nevű vörösborra, valamint a Gál Szőlőbirtok és Pincészet Gál Kékfrankos rosé 2022 nevű rozébora. (https://mta.hu/mta_hirei/akademia-bora-2023-112822)

A HÓNAP HÍREI

Megemlékezések, kitüntetések

Oláh György-emléktáblát avattak Los Angelesben

2023. március 14-én a Dél-kaliforniai Egyetem Loker Szénhidrogén-kutató Intézetében Oláh György magyar származású kutató tiszteletére emléktáblát avattak fel. A nagy hatású tudós 1927-ben született Budapesten, 1977-től dolgozott Los Angelesben, s folyama-

Ósz Katalin dékánhelyettes (Pécsi Tudományegyetem, Természettudományi Kar), Lente Gábor intézetigazgató (Pécsi Tudományegyetem, Kémiai Intézet), Bede Fanni doktori ösztöndíjas kutató (Pécsi Tudományegyetem, Kémiai Intézet), Szabó Imola konzul (Magyarország Főkonzulátusa, Los Angeles), Surya Prakash igazgató (Dél-kaliforniai Egyetem, Loker Szénhidrogén-kutató Intézet), Széles Tamás főkonzul (Magyarország Főkonzulátusa, Los Angeles), Robert Aniszfeld ügyvezető igazgató (Dél-kaliforniai Egyetem Loker Szénhidrogén-kutató Intézet). Fotó: Magyarország Főkonzulátusa, Los Angeles

Surya Prakash igazgató (Dél-kaliforniai Egyetem, Loker Szénhidrogén-kutató Intézet), Arieh Warschel Nobel-díjas kémikus (Dél-kaliforniai Egyetem), Szabó Imola konzul (Magyarország Főkonzulátusa, Los Angeles). Fotó: Magyarország Főkonzulátusa, Los Angeles

Surya Prakash igazgató (Dél-kaliforniai Egyetem, Loker Szénhidrogén-kutató Intézet), Széles Tamás főkonzul (Magyarország Főkonzulátusa, Los Angeles), Amber Miller dékán (Dél-kaliforniai Egyetem, Dornsife Kar). Fotó: Magyarország Főkonzulátusa, Los Angeles

tosan tartotta a kapcsolatot a magyarországi kutatókkal. Legjelentősebb eredményét a karbokatínok kutatása terén érte el, e területen végzett munkáját jutalmazták kémiai Nobel-díjjal 1994-ben. A Magyar Tudományos Akadémia 1990-ben választotta tiszteleti tagjává. 2001-ben kapta meg a Corvin-lánc kitüntetést, 2002-ben a Bolyai-díjat, 2011-ben pedig Széchenyi Nagydíjjal tüntették ki. Számos magyar egyetem adományozott neki díszdoktori címet. 2017-ben hunyt el.

Az avató ünnepség egyúttal alkalmat adott arra, hogy a Loker Szénhidrogén-kutató Intézet és a Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Kara közötti együttműködési megállapodást véglegesítsenek, amely keretében fiatal pécsi kémikusok folyamatosan részt vehetnek a megújuló energiaforrásokkal kapcsolatos kutatásokban Los Angelesben.

Az emléktáblát Magyarország Külgazdasági és Külügyminisztériuma készítette. Az avatáson beszédet mondott Surya Prakash, a Loker Intézet igazgatója, Széles Tamás magyar főkonzul, Amber Miller, a Dél-kaliforniai Egyetem Dornsife Karának dékánja és Lente Gábor, a Pécsi Tudományegyetem Kémiai Intézetének igazgatója. Az ünnepségen részt vett Ronald Oláh, a neves tudós fia, illetve Arieh Warshel, a Dél-kaliforniai Egyetem Nobel-díjas kémikusa. A Pécsi Tudományegyetem Természettudományi Karát Ősz Katalin dékánhelyettes képviselte.

Lente Gábor

Kamarás Katalin

Kaptay György

Somorjai Gábor kitüntetése

Joe Biden amerikai elnök a kaliforniai Berkeley Egyetem két kutatóját, Darleane C. Hoffmant és Gabor A. Somorjait tüntette ki az egyik legrégebbi és legrangosabb amerikai tudományos díjjal, az Enrico Fermi Presidential Awarddal – közölte a Berkeley Laboratórium.

Az egyetem honlapja szerint (<http://www.cchem.berkeley.edu/gasgrp/>) Somorjai A. Gábor és kutatócsapata a szilárd-gáz, szilárd-folyadék és szilárd-szilárd határfelületek szerkezetét, kötéseit és reaktivitását vizsgálja molekuláris szinten. Ezt az ismeretet a makroszkopikus felületi jelenségek, a sebesség és a termékszelektivitás megértéséhez használják fel a többutas katalitikus reakciókban.

A Somorjai vezette kutatócsoport többek között megállapította, hogy a kis fém nanorészecskék heterogenizálják a homogén oldatfázisú katalitikus reakciókat, és folyamatban vannak a heterogén és enzimkatalitikus reakciók korrelációjának vizsgálatai is.

„Somorjai professzor a terület vezető tudósainak új generációját nevelte ki” – áll az egyetem honlapján. Somorjai professzor szoros szakmai kapcsolatot tartott fenn több magyar kutatócsoporttal, laboratóriumában sok magyar kutató megfordult.

„*Gratulálunk Professzor Úr kitüntetéséhez és munkájában további sikereket kívánunk!* KT

.....

Hazai kitüntetések

Március 15. alkalmából a Magyar Érdemrend középkeresztje a csillaggal polgári tagozat kitüntetést kapta, többek között:

Béres József vegyész, a Béres Gyógyszergyár Zrt. elnöke a magyar emberek egészségének megőrzését évtizedek óta elkötelezetten szolgáló, a természetes gyógyászati módszereket, illetve az emberi szervezet ellenálló képességének erősítését széles körben népszerűsítő munkája elismeréseként.

Széchenyi-díjban részesült:

Kamarás Katalin fizikus, vegyész, kutatóprofesszor, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja Magyarország számára kivételesen értékes tudományos pályafutása során az infravörös

spektroszkópia szilárdtestfizikai alkalmazásainak fejlesztése és hazai meghonosítása érdekében végzett iskolateremtő tevékenysége elismeréseként;

Kaptay György kohómérnök, tanszékvezető egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja Magyarország számára kivételesen értékes tudományos pályafutása, különösen az anyagegyensúlyok, az elektrokémiai szintézis, a határfelületi jelenségek és a nanoanyagok tudományterületén elért eredményei, illetve kiváló oktatói és tudományos kutatói munkája, valamint értékes oktatás- és kutatásszervezői tevékenysége elismeréseként;

Marosi György János

Salma Imre

Marosi György János vegyész mérnök, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagja Magyarország számára kivételesen értékes tudományos pályafutása során a polimer kompozitok és gyógyszerrendszerek innovatív, biztonságos technológiáinak kifejlesztése és ipari bevezetése terén elért, nemzetközileg is kiemelkedő eredményei, valamint iskolateremtő kutatói-oktatói tevékenysége elismeréseként;

Salma Imre légkörkémikus, egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia doktora Magyarország számára kivételesen értékes tudományos pályafutása során a légkörkémia és -fizika területén, különösen az aeroszol keletkezésének, kölcsönhatásainak, valamint környezeti, éghajlati és egészségügyi következményeinek feltárásában elért eredményei, nemzetközileg is jelentős kutatói tevékenysége és magas színvonalú oktatói munkája elismeréseként.

A Magyar Érdemrend Tisztikereszt polgári tagozat elismerésben részesült:

Gál Péter biokémikus, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, a Pázmány Péter Katolikus Egyetem Információs Technológiai és Bionikai Karának egyetemi tanára, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Természettudományi Kutatóközpont Enzimológiai Intézete Szerkezeti Biofizika Kutatócsoportjának vezetője;

Héberger Károly kémikus, a Magyar Tudományos Akadémia doktora, az Eötvös Loránd Kutatási Hálózat Természettudományi

Gál Péter

Héberger Károly

Kutatóközpont Anyag- és Környeztkémiai Intézete Plazmakémiai Kutatócsoportjának tudományos tanácsadója;

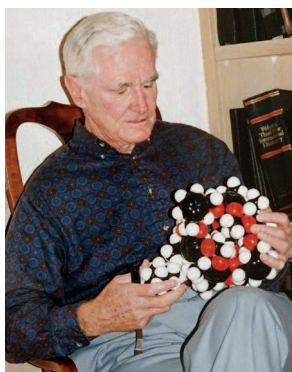
Vértessy G. Beáta

Vértessy G. Beáta, a Magyar Tudományos Akadémia levelező, az Academia Europaea rendes tagja, a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem Vegyészmérnöki és Biomérnöki Kara Alkalmazott Biotechnológia és Élelmiszertudományi Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az Eötvös Loránd Kutatóközpontja Természettudományi Kutatóközpontja Enzimológiai Intézetének kutatócsoport-vezetője.

A kitüntetetteknek gratulálunk! Munkájukhoz további sikereket kívánunk!

Olvasnivalót ajánlok

Időről időre ajánlok érdekes írásokat a kémia iránt mélyebb vonzalmat érző olvasóinknak. Ezt teszem most is. A „Structural Chemistry – tools and concepts” „editorial” cikkét ajánlom (*Structural Chemistry* (2023) 34, 355–359.) Az absztrakt szerint: *A szerkezeti kémia adja a szerves és a szervetlen kémia fejlődésének alapjait, aminek mélyreható következményei lehetnek az orvostudományban, az anyagtudományokban és a technológiában. Az új eszközök és koncepciók együtt alakítják a szerkezeti kémia fejlődését.*

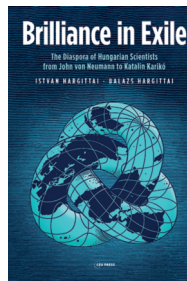
Az érdekesítő gondolatok Hargittai Istvántól származnak, és az ő kiváló angolságában íródtak. Jó kikapcsolódást érdeklődő olvasóinknak! (<https://link.springer.com/article/10.1007/s11224-023-02143-x>).

Az írás egyik szereplője Donald J. Cram, aki a szupramolekuláris kémia terén elért eredményeiért kapott megosztott Nobel-díjat.

(Hargittai István felvétele, © I. Hargittai)

Egy új könyv megjelenéséről is szeretném tájékoztatni angolul tudó olvasóinkat. Most jelent meg:

Istvan Hargittai, Balazs Hargittai: *Brilliance in Exile: The Diaspora of Hungarian Scientists from John von Neumann to Katalin Karikó*, Central European University Press, Budapest, Vienna, New York, 2023.

Sajnos sok sikeres magyar kutató hagyta el vagy kellett elhagynia hazáját, akiket később nemzetközileg is elismert tudósként tart számon a közvélemény. Ennek okát a könyv nem tudja ugyan feltárni, de a példák sok információja ennek megértéséhez is hozzásegítheti olvasóját.

Magyar nyelven is ajánlanék olvasnivalót. Már korábban megjelent Berta Renáta, Adamcsik Orsolya, Galambos Ildikó, Kovács Nikolett, Maász Gábor, Zrínyi Zita, Tombácz Etelka könyve az Akadémiai Kiadó MeRSZ-felületén:

Mit is iszunk? Mikroműanyag-problémák, jelenlegi helyzet című könyve (Akadémiai Kiadó, 2022, DOI: 10.1556/9789634548508;

<https://mersz.hu/mit-is-iszunk/>). Hasznos olvasmány.

KT

A TargetEx Kft. a jövő PCR-reagensait fejleszti

A TargetEx Kft. bejelentette, hogy a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Hivatal által meghirdetett GYORSÍTÓ-SÁV (kódszám: 2021-1.1.4-GYORSÍTÓ-SÁV) pályázati program keretében elnyert támogatással új kutatás-fejlesztési projektet indít

„A jövő PCR-reagensai: új innovatív termékek fejlesztése” címmel. A projekt összköltsége várhatóan 150 millió forint lesz, melyhez 110 millió forint vissza nem térítendő támogatást kap a vállalkozás.

„A projekt keretében új, innovatív diagnosztikai termékek fejlesztését tűztük ki célul. Az egyik termékcsoport a PCR és RT-PCR reakciók elvégzésének idejének csökkentését tűzi ki azáltal, hogy a Taq polimeráz enzim sebességét növeli, illetve a reverz transzkriptáz enzim stabilitását fokozza. A másik termékcsoport az új generációs szekvenálás (NGS) esetében lesz alkalmazható különös tekintettel a hosszú DNS-szakaszok amplifikálására” – mondta Dr. Lőrincz Zsolt, a magyar biotechnológiai kisvállalat ügyvezetője és tudományos igazgatója.

„Mindkét esetben megtervezzük és kivitelezük a szükséges fehérjemódosításokat, majd előállítjuk a kis mennyiségű fehérje-prototípusokat, amelyeket össze lehet hasonlítani a meglévő diagnosztikai módszerekkel. Reményeink szerint az alkalmazott megközelítésekkel a versenytársaknál jobb termékeket tudunk fejleszteni” – magyarázta Dr. Krajcsi Péter, a TargetEx üzletfejlesztési vezetője.

„A fejlesztés során a társaság felhasználja a polimerázok és más diagnosztikai enzimek fejlesztésében és gyártásában szerzett már több mint 10 éves tapasztalatát. Felkészülünk a várható igényeknek megfelelő léptékű gyártásra, és természetesen a fejlesztendő termékeket bevezetjük a 2018 óta működő ISO 9001-es minőségbiztosítási rendszerünkbe is, így ezeket a termékeket fel tudják használni a CE minősítéssel rendelkező in vitro diagnosztikai kitek előállításához” – egészítette ki Dr. Lőrincz Zsolt.

„A pályázati támogatás nélkül projektünk nem valósulhatna meg. A projektben felmerülő költségek kb. 73,5%-át a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap forrásából finanszírozza a Magyar Kormány. Büszkék vagyunk, hogy projektünk támogatást nyert el (szerződészsám: 2021-1.1.4-GYORSÍTÓ-SÁV-2022-00052” – tájékoztatott Dr. Krajcsi Péter.

A TargetEx Kft. (www.targetex.com, info@targetex.com) 2002-ben alakult, 100%-os magyar tulajdonban levő, független, biotechnológiai kisvállalkozás. Szolgáltatásait és termékeit a gyógyszerkutatás és -fejlesztés korai, preklinikai fázisában szükséges biológiai tevékenységek piaci szegmensén kínálja mind Európában, mind pedig az Egyesült Államokban. A TargetEx Kft. szolgáltatások nyújtása mellett nemzetközi és magyar tudományos kutatás-fejlesztési együttműködésekben is részt vesz. A társaság versenyelőnyét a képzett kutatógárda és az általuk végzett munka elismert szakmai színvonala jelenti.

Vegyipari mozaik

Óriási szállítójárművek hozták a MOL Petrolkémiahoz az új propilénüzem egyik berendezését. A MOL Petrolkémia új propilénüzemének építése jelentős lépéshez érkezett, ugyanis megérkeztek az első berendezés elemei, melyet 3 darabban szállítottak speciális szállítójárművekkel.

A három, egyenként csaknem 40 méter hosszú, mintegy 5 méter magas és 4 méter széles szerelvények súlya is rendkívüli: 201 tonna, 123 tonna és 96 tonna. Az elemeket a földön fektetve hegesztik össze, és néhány hét múlva egyben állítják majd fel a több mint 80 méteres tornyot. Április folyamán további két szállítmány érkezik még az MPK-hoz.

„A MOL-csoport kiemelt stratégiai célja, hogy a következő években a térség vezető vegyipari vállalatává váljon. Számos olyan beruházást hajtunk végre, amely Tiszaújvárost Kelet-Közép-Európa egyik első számú petrolkémiai központjává emeli. Ilyen az egy éve épülő propilénüzem is, amely nemcsak magas hozzáadott értékű munkahelyeket teremt, de növeli a vállalat önellátását is” – mondta Császár Péter, a MOL Petrolkémia vezérigazgatója.

A MOL Petrolkémia 65 milliárd forintos, zöldmezős beruházással épülő, új propilénüzemének alapkövét tavaly márciusban rakták le Tiszaújvárosban. Az üzem a MOL vegyipari alapanyag-igényét jelentősen mértékben fedezi, ugyanis évente 100 000 tonna propilént állít majd elő. A propilénüzem megépítése több ezer embernek ad munkát, és hosszú távon is versenyképes munkahelyeket teremt. (www.mol.hu)

Történelmi mérföldkőhöz ért a MOL-csoport: saját azeri kőolajmezőről érkezik szállítmány a Pozsonyi Finomítóba.

Úton van az azerbajdzsáni Azeri-Csirág-Gunesli olajmezőn kitermelt kőolajszállítmány a pozsonyi Slovnaft finomítóba, mely a MOL-csoport tulajdonában is van. Ez fontos eredmény, ugyanis a vállalatcsoport kiemelt célja, hogy növelje a kőolaj beszerzésének rugalmasságát. Az Azeri-Csirág-Gunesli olajmezőn – amelynek 9,57%-a a MOL-csoport tulajdonában van – kitermelt Azeri Light feldolgozása áprilisban veszi kezdetét. A Slovnaft finomítójában korábban többféle a Közel-Keletről és a Kaszpi-tenger térségéből származó olajfajtát is sikeresen teszteltek, de a saját mezőről

származó kőolaj finomítása egy újabb fontos mérföldkő a MOL-csoport életében, amely növeli a kőolaj beszerzési rugalmasságát az orosz eredetű kőolajtermékek exportjának tilalmára vonatkozó EU-s szankciók idején.

„Az Azeri Light kőolajszállítmány érkezése rendkívül fontos esemény számunkra, amely képes megmutatni, hogy milyen rugalmasságot értünk el a kőolaj beszerzésében. Emellett lehetőséget teremt arra is, hogy lefedjük a teljes értékláncunkat, a kitermeléstől az értékesítésig, ami mindig komoly teljesítmény. A MOL-csoport tudatosan szerepet vállal a régió ellátásbiztonságában, ezért különösen nagy örömünkre szolgál, hogy a saját kőolajunkkal is hozzájárulhatunk Kelet-Közép-Európa ellátásához” – mutatott rá Szabó Gábor, a MOL-csoport Downstream üzletágának ügyvezető igazgatója.

„Ez a szállítmány történelmi mérföldkőnek számít, mivel ismét visszaigazolja azt a döntésünket, hogy az azerbajdzsáni ACG olajmező résztulajdonosává váltunk. Az a képességünk, hogy finomítóinkat Európán kívüli kőolajforrásokkal is képesek vagyunk ellátni, további rugalmasságot biztosít számunkra ebben a gyors változásokkal járó időszakban. Rugalmasan dönthetünk tehát arról, hogy eladjuk-e az ACG-nél kitermelt kőolajból való részese-désünket, vagy a számunkra központi számító kelet-közép-európai régióba szállítjuk azt, hozzájárulva az energiaellátás biztonságához. Nagyszerű lehetőség ez arra is, hogy erősítsük a MOL-csoport kulcsfontosságú üzletágai, az Upstream és a Downstream közötti együttműködést” – mondta Marton Zsombor, a MOL-csoport Upstream üzletágáért felelős ügyvezető igazgatója.

A MOL-csoport a harmadik legnagyobb befektető az ACG projektben a BP és a SOCAR után. A MOL-csoport teljes termelésének 15%-át ez a mező adja és az összes tartalékának 25%-át teszi ki. A BTC vezeték fontos szerepet játszhat a MOL-csoport pozsonyi, valamint a magyarországi százhalombattai finomítóinak ellátásában. (www.mol.hu)

MOL Limo: nyugodtabb vezetésre csábító díjrendszer a biztonságosabb autózásért. A MOL Limo új díjazást vezetett be, ugyanis köztudott, hogy az idő pénz.

A közösségi autómegosztó új díjszabási rendszerében a bérlés díját ezentúl a megtett út határozza meg az eltelt idő helyett, valamint a percdíjak kedvezőbbé váltak. A változásokat azért vezették be, hogy ezekkel a biztonságos közlekedést és a felhasználók kényelmét szolgálják. A biztonság növelése érdekében ugyancsak bevezették, hogy a kötbér ittas vezetés esetén 350 000 forintra nő.

Az újítások során 70%-kal csökkennek a perc- és óraalapú díjak, valamint bevezetik a kilométer-alapú árazást is. Ezekkel a lépésekkel az utazás tényleges költsége döntően a megtett ki-

lométerek számától – és nem a közben eltelt időtől – függ. Abban az esetben, ha valaki hosszabb útra indul a Limóval és a bérlet ideje meghaladja az egy órát, az adott órák díjon túl a teljes utazás során az alacsonyabb kilométerdíjjal számláznak.

A díjstruktúra átalakítása során újabb változás, hogy a Liszt Ferenc repterről a fővárosba ezentúl reptéri zónadíj nélkül hoz a MOL Limo, mely fordítva is igaz, vagyis a reptéri zónadíj minden irányban olcsóbb lett.

A messzebbre limózók számára jó hír, hogy a napi díjak ingyenes kilométereket továbbra is magukban foglalnak. Abban az esetben, ha a felhasználás több napra kiterjed, az ingyenes kilométer-mennyiség is többszöröződik, vagyis kétnapos bérletnél például csak a 100. megtett kilométer után kell extra kilométerdíjat fizetni. A havidíjas előfizetőknek előnyös, hogy állandó, 20%-os kedvezményt élveznek az alkalmi felhasználás aktuális áraiból (bérleti díj, órák csomagok díja, maximális napidíj, mindkét típusú kilométerdíj). (www.mol.hu)

Európai Bizottság: az európaiak nagy többsége csökkenti az otthoni energiafogyasztást. „A 2023-es fogyasztói körülmények eredménytáblája” névvel felmérést végeztek hazánkban, melyhez az adatokat a 2022 októberében és novemberében végzett felmérésekből gyűjtötték össze. A felmérés során a résztvevők 37%-a úgy nyilatkozott, hogy a megtakarításaihoz kellett nyúlnia, illetve minden tizedik válaszadó jelzaloghitel-törlesztése emelkedett. A nyilatkozó fogyasztók nagy része úgy vélekedik, hogy többet kellene tennie a zöld átállásért, az éghajlatváltozás elleni küzdelemért, mégis 43%-uk vásárlási döntéseit nem befolyásolják a környezetvédelmi szempontok. A felmérésből az is kiderült, hogy ezek ellenére a résztvevők 81%-a fontosnak tartja a gépkocsivásárlásnál a környezetvédelmi tényezőket.

A felmérésből továbbá kiderül az is, hogy a fogyasztók nagy része kételkedik az adott termékekkel kapcsolatos környezetvédelmi állítások hitelességében. Az európai fogyasztók 94%-a fejezte ki aggodalmát a személyre szabott online hirdetésekkel kapcsolatban. (www.tisztajovo.hu)

Naperőmű épült Szeged határában. Szeged határában az MVM Zöld Generáció Kft. naperőművet épített uniós támogatással.

„A beruházás költségeiből 3,575 milliárd forintot fedezett uniós és hazai támogatás. A fotovoltaikus erőmű Szeged északi részén, a Fehér-tó és a Halastavak között épült meg az Energy Hungary Zrt. kivitelezésében. A villamosenergia-termelő névleges teljesítőképessége 19,98 MW. Az erőmű évente 28,5 gigawattóra (GWh) villamosenergiát termel, ezzel 27,3 ezer tonna szén-dioxid-kibocsátása kerülhető el. A 25 éves tervezett élettartamú erőmű a Mavir Zrt. sándorfalvai alállomásán keresztül csatlakozik a közcélú hálózathoz” – közölte Bilinszky Péter, a cég üzleti projektigazgatója a beruházást bemutató rendezvényen.

„A beruházás a tervezett májusi határidőnél korábban elkészült, az erőművet már március 8-án üzembe helyezték, és azóta a sikeres próbaüzem is lezajlott” – mondta Bilinszky Péter. Az igazgató elmondta: „Az MVM csoport megújuló energiatermeléssel foglalkozó tagvállalata, az MVM Zöld Generáció Kft. jogelődjét Hungarowind Kft.-ként alapították 2002-ben. A cég 2015–2016-tól alakít ki fotovoltaikus erőműveket saját beruházásban, illetve piaci akvizíciókat is végrehajtott. A cég által üzemeltetett erőművek beépített teljesítménye meghaladja 320 MW-ot, ebből 260 MW-ot biztosít fotovoltaikus forrás, melyet szél- és vízenergia egészítenek ki. Az MVM Zöld Generáció Kft. részesedése a hazai naperőmű-piacon tavaly 7,7 százalék volt, a megtermelt villamos energia mennyisége meghaladta 430 GWh-t, ez a tervek szerint jövőre másfélszeresére bővül.”

„A társaság kapacitását 2025-re 800 MW-ra növelné, portfólióját pedig a jelenlegi mellett geotermikus, biogáz, biomassza – és amennyiben azt a jogszabályok lehetővé teszik – szélenergia-erőművekkel bővítené” – tette hozzá az igazgató. A társaság értékesítésből származó nettó árbevétele a nyilvánosan hozzáférhető cégszámok alapján 2020-ban 3,918 milliárd, 2021-ben 2,102 milliárd forint volt. Az MVM Zöld Generáció Kft. 2020-ban 485 millió forint adózott eredményt ért el, tavalyi vesztesége 418 millió forint volt. (<https://www.tisztajovo.hu/megujulo-energiaforrasok/2023/03/22/naperomu-epult-szeged-hataraban>)

Pécsi kutató felfedezése forradalmasíthatja a szívkárosodások gyógyítását. Forradalmi áttörést jelenthet a különböző szív- és érrendszeri betegségek kezelésében az a fehérje, amelynek különleges képességeit Bock-Marquette Ildikó fedezte fel kutatócsoportjával. A kutató munkásságát a közelmúltban rangos nemzetközi tudományos díjjal honorálták.

„A fehérje [timozin-béta-4], amivel foglalkozunk, és amihez hasonlókat keresünk, olyan érdekes kis-molekula, amely képes a szövetek regenerálására egy károsodás után, miután »visszaemlékezteti« a felnőtt szövet, szövetet annak embrionális állapotára. Mindennek ráadásul nagy előnye, hogy a kísérleteink alapján intravénás módon is kifejti a hatását, azaz reményeink szerint rendkívül egyszerűen használható gyógyszer készülhet belőle” – magyarázza a kutató.

A csecsemőmirigy által kiválasztott timozin-béta-4 1966 óta ismert, ám szívregenerációra gyakorolt hatásaira csak az elmúlt évek során derült fény Bock-Marquette Ildikó és kutatótársai munkájának köszönhetően (PTE ÁOK Biokémiai és Orvosi Kémiai Intézet és Széntagothai János Kutatóközpont).

A kutatót fehérjék rendkívül széles körben használhatók lehetnek a különböző terápiás eljárásokban. Egyik lehetséges felhasználási módjuk a háromdimenziós szöveti struktúrák létrehozására alkalmas „bionyomatás”, ahol stimulánsként szolgálnak a nyomtatott sejtek számára.

A pécsi kutatócsoport helyi klinikusokkal együtt a timozin-béta-4 más szervekre gyakorolt regenerációs képességeit is vizsgálja, amelynek többek között a veleszületett, illetve szerzett betegségek, így például a poszt-Covid szindrómák kezelésében is óriási jelentősége lehet.

„Jelen pillanatban azt a kötőfehérjét keressük, amivel a molekula csatlakozik a sejtekhez, illetve azt vizsgáljuk, hogy a fehérje hogyan alakítja át az összejeteket differenciált szívsejtekké.

Ez az óriási jelentőségű kutatás arra utal, hogy a testünk különbözőféle szöveteit alkotó, differenciált sejteket vissza lehet alakítani pluripotens őssejtekké, amelyek aztán bármiféle szövettípusú átalakíthatók. Innen várjuk a kutatáshoz szükséges sejteket” – vázolja fel az újabb izgalmas projekteket a pécsi kutató.

Bock-Marquette Ildikó 2022 októberében kutatásáért elnyerte az Abraham White Tudományos Életműdíjat, amelynek presztízsét jól mutatja, hogy a 29 eddigi díjazott között 9 Nobel-díjas is található. (<https://www.pharmindex-online.hu/kardiologia/hirek-cikkek/pecsi-kutato-felfedezese-forradalmasithatja-a-szivkarosodasok-gyogyitasat>)

sanofi

Civil szervezetként önkénteseket keresel? Segít a Sanofi! „We Volunteer”: egy hely, ahol az önkéntesek és a civil szervezetek egymásra találhatnak.

Fizetett szabadnapot biztosít a Sanofi a munkavállalói számára önkéntes tevékenység végzésére, ezzel is elősegítve azt, hogy a munkatársak részt vállaljanak számukra fontos társadalmi ügyekben. A nemzetközi biotechnológiai vállalat több mint 1700 magyarországi munkatársa a „We Volunteer” program keretében csatlakozhat a társadalmi szervezetek által meghirdetett kezdeményezésekhez. A Sanofi keresi hazai civil partnereit, hogy minél

szélesebb körben terjeszthesse az önkéntesség szellemiségét és kínáljon hatékony társadalmi segítséget a munkavállalói részvételeken keresztül. (www.sanofi.hu)

Tizenháromszoros MagyarBrands díjas a Béres. Egymás után már a 13. évben ismerték el MagyarBrands díjjal a hazai vitamin-, ásványianyag- és nyomelem-készítmények piacának vezető szereplőjét, a BÉREST. Ezúttal a kiváló fogyasztói és innovatív márka kategóriában ítélték oda az elismerést, melyet Béres Marcell, a Béres Gyógyszergyár innovációs és portfóliómenedzsment-igazgatója vett át. A díjjal kizárólag olyan magyar márkákat értékelnek, amelyek Magyarországon születtek vagy a létrejöttükben, alapításukban magyarok vettek részt.

Béres Marcell a díj átvételekor így fogalmazott: „Mi a sikerességünket elsősorban egyedi történetünkben, családjunk hosszú távú szemléletében, területükön élenjáró kollégáinkban, az összetartó Béres-csapatban, a mindezekből fakadó ismertségünkben, hitelességünkben, a kifogástalan minőségű egészségvédő termékeket garantáló tudományosságban és a folyamatos innovációban látjuk.” (beres.hu)

Dobó Dorina összeállítása

TETT: TÉremtünk
TErminált tudományos
TEhetségeket!

MAGYAR KÉMIKUSOK LAPJA Különszám
2023. április

MEGJELENIK A RICHTER GEDEON NYRT. TÁMOGATÁSÁVAL

Legújabb különszámunkról tájékoztatást ad az MKE titkársága (telefon: 06 1 201 6883). Elérhető az MKE online archívumában is (mkl.mke.org.hu/archivum.html, Tematikus számok).

Állaspályázat

A Magyar Kémikusok Egyesülete állaspályázatot hirdet a szervezet Ügyvezető Igazgató Tisztségének betöltésére 2023. október 1-től, határozatlan időre. A kinevezett ügyvezető igazgató feladata:

- az Egyesület operatív működésének biztosítása és irányítása,
- a szervezet közhasznú tevékenységeivel kapcsolatos feladatok szervezése,
- a titkárság munkájának koordinálása,
- gazdasági folyamatok irányítása,
- rendezvényszervezési feladatok ellátása és koordinálása,
- az Egyesület rendezvényein való megjelenés és képviselői feladatok ellátása,
- a Gazdasági Bizottságban tagként való részvétel,
- az Egyesület Intézőbizottsági munkájában tanácskozási joggal való részvétel és az azzal kapcsolatos adminisztratív feladatok ellátása.

A pályázóval szemben elvárt követelmények:

- felsőfokú végzettség,
- tárgyalóképes angol nyelvtudás,
- informatikai és számítástechnikai jártasság,
- gyakorlat néhány fős munkacsoport irányításában.

A pályázat során előnyt jelent:

- közhasznú szervezet vezetésében szerzett tapasztalat,
- természettudományos végzettség,
- lobbitevékenység-tapasztalat,
- rendezvényszervezési tapasztalat,
- jó kommunikációs képesség.

Sikeres pályázat esetén a kinevezett Ügyvezető Igazgató közös egyetértéssel kialakított versenyképes jövedelemben részesül. A pályázat benyújtható elektronikusan a mail@mke.org.hu címre. A pályázat benyújtásának határideje: 2023. május 30.

Tájékoztatjuk tisztelt tagtársainkat, hogy **személyi jövedelemadójuk 1 százalékának felajánlásából idén 675 240 forintot**

utal át a NAV Egyesületünknek.

Köszönjük felajánlásait, köszönjük, hogy egyetértenek a kémia oktatásáért és népszerűsítéséért kifejtett munkánkkal. A felajánlott összeget ismételten a hazai kémiaoktatás feltételeinek javítására, a Középiskolai Kémiai Lapok, az Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaaverseny, valamint a 2022-ben tizenegyszer megrendezett Kémia-tábor egyes költségeinek fedezésére használtuk fel, valamint arra a célra, hogy kiadványaink (KÖKÉL, Magyar Kémikusok Lapja, Magyar Kémiai Folyóirat) eljussanak minél több, kémia iránt érdeklődő határon túli honfitársunkhoz.

Ezúton is kérjük, hogy a 2022. évi SZJA bevallásakor – értékelve törekvéseinket – éljenek a lehetőséggel, és személyi jövedelemadójuk 1%-át ajánlják fel az erre vonatkozó Rendelkező Nyilatkozat kitöltésével.

Felhívjuk figyelmüket, hogy akinek a bevallás pillanatában adótartozása van, az elveszíti az 1% felajánlásának a lehetőségét!

Az MKE adószáma: 19815819-2-41

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy amennyiben a NAV készíti el az adóbevallásukat, úgy külön kell nyilatkozni az 1 százalékról.

Terveink szerint 2023-ban az így befolyt összeget ismételten a hazai kémiaoktatás feltételeinek javítására, a Középiskolai Kémiai Lapok, az 55. Irinyi János Országos Középiskolai Kémiaaverseny, valamint 2023-ban tizenötödöszer szervezendő Kémia-tábor egyes költségeinek fedezésére használjuk fel.

Továbbra is céljaink közé tartozik, hogy kiadványaink (KÖKÉL, Magyar Kémikusok Lapja, Magyar Kémiai Folyóirat) eljussanak minél több, kémia iránt érdeklődő határon túli honfitársunkhoz.

Rendezvénynaptár (2023)

Május 19.	Tisztújító Küldöttközgyűlés	Budapest
Június 1–3.	Young Researchers' International Conference on Chemistry and Chemical Engineering (YRICCCE IV)	Debrecen
Június 30.	BME Szerves- és Gyógyszerkémiai Nap	Budapest
Július 10–12.	MKE 4. Nemzeti Vegyészkonferencia	Eger
Augusztus 28.	18. Magyar Magnézium Szimpózium	Hódmezővásárhely
Október	Őszi Radiokémiai Napok	
November	Környezetvédelmi Analitikai és Technológiai és Analitikai Kémia Konferencia	Balatonszárszó
November 23.	Kozmetikai Konferencia	Budapest

Magyar Kémikusok Egyesülete Tisztújító Küldöttközgyűlés

Időpont: 2022. május 19. 10:00

Helyszín: Budapesti Fasori Evangélikus Gimnázium
Budapest, 1071 Városligeti fasor 17–21.

Megközelítés: Az M1 földalatti Bajza utcai megállójától a Bajza utcán besétálva a Benczúr utca irányába a 3. keresztutca a Városligeti fasor.

A regisztráció 9:00-tól kezdődik.

A közgyűlési dokumentumok honlapunkról letölthetőek.

A küldötteteket, szakosztályok, szakcsoportok, területi szervezetek, munkahelyi csoportok vezetőit és minden egyesületi tagtársunkat szeretettel várjuk.

HUNGARIAN CHEMICAL JOURNAL

LXXVIII. No. 5. May

CONTENTS

<i>Science in Washington. Part II</i>	134
ISTVÁN HARGITAI AND MAGDOLNA HARGITAI	
<i>Breakthrough in laser thermonuclear fusion</i>	138
ISTVÁN FÖLDES and ZSOLT TÓTH	
<i>Whom was it named after? Debye's theories and equations</i>	141
GYÖRGY INZELT	
<i>Air pollution protection in museums</i>	146
TIBOR BRAUN	
<i>Murderous robes, curtains and tapestry in the 19th century</i>	149
CSABA KUTASI	
<i>Justus Liebig died 150 years ago</i>	154
ANDRÁS MÉNES	
<i>Chembits</i>	156
GÁBOR LENTE	
<i>Publication of the month</i>	158
<i>News of the Month</i>	159